

Academia Română – Filiala Iași
Bd. Carol I nr 8, Iași
INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”
700481 Str. Th. Codrescu nr. 2, Iași, România
Tel/fax: + 40 – 332 – 106508
e-mail: secretariat_philippide@yahoo.com
<http://www.philippide.ro>

Nr. IFRI

/

RAPORT SINTETIC ASUPRA ACTIVITĂȚII DESFĂȘURATE ÎN ANUL 2021

CAPITOLUL I. PREZENTAREA ACTIVITĂȚII:

A. Domenii de cercetare: 1) Lingvistică (lexicografie și lexicologie românească; dialectologie; sociolingvistică, toponimie; filologie); 2) Istoria literaturii române; 3) Etnologie și Folclor.

B. Programe și proiecte de cercetare derulate în 2021:

Programe / proiecte fundamentale:

1. Programul **Tezaurul lexical al limbii române** cu proiectele:
 - 1) *Dicționarul limbii române. Serie nouă informatizată (DLRi). Litera C*, proiect fundamental, Departamentul de Lexicologie – Lexicografie
 - 2) *Corpus lexicografic esențial al limbii române (CLRE)*, proiect de cercetare aplicată, Departamentul de Lexicologie – Lexicografie
2. Programul **Dicționarul general al literaturii române** cu proiectul:
 - 3) *Dicționarul general al literaturii române (DGLR)*, ediția a doua, revizuită și adăugită, proiect fundamental, Departamentul de Istorie Literară
4. Programul **Enciclopedia scrierilor memorialistice românești** cu proiectul:
 - 4) *Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)*, Departamentul de Istorie Literară
5. Programul **Noul Atlas lingvistic pe regiuni. Moldova și Bucovina**, cu proiectul:
 - 5) *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, proiect fundamental, Departamentul de Dialectologie și Sociolingvistică
6. Programul **Tezaurul toponimic al României. Moldova**, cu proiectul:
 - 6) *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*, volumul II – proiect fundamental al Academiei Române, Departamentul de Toponimie
7. Programul **Arhiva de folclor a Moldovei și Bucovinei**, cu proiectele:
 - 7) *Tipologii și corpusuri de texte*, proiect fundamental, Departamentul de Etnologie
 - 8) *Editarea răspunsurilor primite de B.P. Hasdeu la Chestionarul lingvistic Dotațiunea Carol I (Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română), mss. BAR 3418–3436 (1884 – 1902)*, proiect fundamental, Departamentul de Etnologie
8. Programul **Proiecte independente**, cu proiectele:
 - 9) *Mărgăritare, adecă cuvinte de multe fealuri, acelu întru sfinți Părintelui nostru, Ioan Arhiepiscopul Țarigradului, a lui Zlatoust și ale altor sfinți Părinți, de mulți dascăli tălmăcite den limbă Elenească pre limbă Grecească, spre cea de obște a blagocestivilor și a pravoslavnicilor Creștini sufletească folosință, 1691 – ediție critică*, Departamentul de Lexicologie – Lexicografie
 - 10) *Orientări în dinamica paradigmelor literare din proza europeană actuală între postmodernism și metamodernism*, Departamentul de Istorie Literară

C. Resurse umane.

Organigrama Institutului cuprinde, în prezent, 33,5 de posturi: 1 post de conducere, 30,5 în cercetare și 3 de personal auxiliar cercetării. În cercetare lucrează, efectiv, 31 de cercetători dintre care 25 cu normă întreagă și 6 cu jumătate de normă științifică, după cum urmează: 5 CS I și ½ CS II.

Dintre cei 31 de cercetători, 29 au titlul de doctor și 1 este doctorand.

Conducători de doctorat: 2, afiliați Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

D. Infrastructură de cercetare nouă achiziționată/ completată în anul 2021:

1) Institutului de Filologie Română „A. Philippide” este finanțat de la buget, prin Filiala Iași a Academiei Române. Din aceste fonduri **nu s-au făcut achiziții de capital.**

CAPITOLUL II. ACTIVITĂȚI SPECIFICE¹ DESFĂȘURATE:

1. Cărți de autor publicate în edituri consacrate (realizări excelente):

1. Butnaru, Daniela, Moscal, Dinu, Prisacaru, Ana-Maria, Cojocaru, Vlad, *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Volumul II. Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, partea a 2-a. *Toponime descriptive*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2021, 464 p., ISBN: 978-606-714-644-8
2. Ciubotaru, Silvia, Ciubotaru, Ion H., *Cântece propriu-zise din Moldova*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2021, 462 p., ISBN 978-606-714-646-2
3. Bursuc, Alina-Mihaela, Clim, Marius-Radu, Dragomir, Mioara, Florescu, Cristina, Haja, Gabriela, Manea, Laura, Tamba, Elena Isabelle, Teodorescu, Claudius, *Dicționarul limbii române (DA). Literele A-B*, ediție digitalizată în cadrul CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic, <https://clre.solirom.ro/>
4. Durnea, Victor (editor), Sergiu Matei Nica, *Scrieri*, ediție îngrijită de..., vol. 1–2, Chișinău, Editura Știința, 2021, 432 p.+484 p., ISBN: 978-9975-85 260-9, 978-9975-85 261-6.
5. Olariu Veronica, *Biblia de la Sankt Petersburg (1819). Studiu lingvistic*, Iași, Editura Doxologia, 2019, 356p., ISBN 978-606-666-856-9 (volum publicat în anul 2021)

2. Premii internaționale/naționale, ale Academiei Române obținute de către cercetători (autori, lucrări premiate):

Premiul acordat de UEFISCDI – P1 – Subprogramul 1.1 – Resurse Umane, Premiarea rezultatelor cercetării – articole (PN-III-DCD-RU-PRECISI-2021-6), Lista 1 (08.10.2021) – pentru articolul (colectiv): Mocanu, Mihaela, **Bursuc, Alina-Mihaela, *Users and Contexts of Use of Romanian Multilingual Dictionaries***, în „Lexikos” (AFRILEX-reeks/series 30: 2020), Editor: Stellenbosch University, South Africa, ISSN 1684-4904, eISSN 2224-0039, no. 30, 2020, p. 1–20.

3. Cooperări științifice internaționale:

- 1) DÉRom. *Dictionnaire Étymologique Roman*, grant ANR-Franța și DFGGermania; directori: Eva Buchi, Wolfgang Schweickard. La acest proiect participă peste **80 de specialiști din 18 țări** (<http://www.atilf.fr/DERom/>).
- 2) EFNIL. *European Federation of National Institution for Language* (<http://www.efnil.org/>), cu sediul în Luxemburg, cu **47 de instituții membre din 29 de țări**, a acceptat, în cadrul celei de A XVII-a Conferințe anuale, organizate în 11 noiembrie la Talin, primirea României ca membru al federației prin Academia Română cu cele trei institute de specialitate din București, Cluj și Iași. Demersul a fost inițiat de Institutul nostru și își așteaptă rezolvarea financiară la Ministerul de Finanțe (Academia Română din București a întocmit și depus dosarul de solicitare a taxei anuale de membru pentru România).

4. Simpozioane organizate de institut:

¹ În Institut, cercetătorii lucrează în echipe la opere fundamentale ale Academiei Române. Volumele colective sunt specifice activității noastre de cercetare.

1. A XX-a ediție a Simpozionului Internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Provocări trecute și prezente în evoluția limbii, literaturii și culturii române*, Iași, 22–24 septembrie 2021.
2. Conferința Internațională *The Ethno-Didactics Conference: Transmitting Tradition Today – Intangible Cultural Heritage in Education/ Conferința Internațională de Etnodidactică Cum transmitem tradiția astăzi – patrimoniul cultural imaterial în educație*, organizată de Departamentul de Etnologie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, sub patronajul Ministerului Culturii, 13-14 mai 2021.
3. Colocviul Internațional *Lexicografia academică românească. Provocările informatizării*, Ediția a X-a online, Iași, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, în colaborare cu Colectivul de limbaj natural de la Institutul de Informatică Teoretică de la Academia Română – Filiala Iași și cu Departamentul Științe Socio-Umane din cadrul Institutului de Cercetări Interdisciplinare al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, ediție on-line, 27–28 mai.
4. Simpozionul *Limba română și provocările istoriei recente*, organizat de Subcomisia pentru studierea formării poporului român și a limbii române, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Academia Română, Filiala – Iași, în colaborare cu Biblioteca Universitară „Mihai Eminescu” și Facultatea de Litere de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în data de 4 noiembrie 2021 și desfășurat on-line, în cadrul „Zilelor Academice Iașene” (organizator, moderator).
5. Workshop-ul (nr. 1 al) proiectului „Terminologia astronomică românească: științific vs popular. Fenomene, obiecte cosmice și constelații” (cod proiect PN-III-P4-ID-PCE-2020-1277, coord. CS I dr. Cristina Florescu; 28 mai 2021), desfășurat în cadrul Colocviului internațional „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, Ediția a X-a, online, Iași, 27–28 mai 2021.
6. Workshop-ul (nr. 2 al) proiectului „Terminologia astronomică românească: științific vs popular. Fenomene, obiecte cosmice și constelații” (cod proiect PN-III-P4-ID-PCE-2020-1277, coord. CS I dr. Cristina Florescu; 23 septembrie 2021), desfășurat în cadrul Simpozionului internațional „Provocări trecute și prezente în evoluția limbii, literaturii și culturii române”, Ediția a XX-a, online, Academia Română – Filiala Iași, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Asociația Culturală „A. Philippide”, Iași, 22–24 septembrie 2021.
7. *The International Conference on Linguistic Resources and Tools for Natural Language Processing – ConsILR-2021*, în cadrul căreia se desfășoară primul Workshop DeLORo, 13–14 decembrie 2021, Iași, în colaborare cu Institutul de Informatică Teoretică al ARFI, Facultatea de Informatică a UAIC, Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială, București.

Organizate de alte instituții, la care a căror organizare au participat cercetători din institut:

8. Simpozionului internațional *Româna ca Limbă Străină*, ediția a doua, 21-22 mai, 2021, organizată de Departamentul pentru Limba, Cultura și Civilizația Țărilor din Jurul Mării Negre, Komotini, Grecia, Catedra de Limba Română pentru Studenți Străini, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Institutul Limbii Române, București (Gabriela Haja).
9. Conferința *Ce (ne) facem cu IA? Bune practici de punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial*, organizată de Centrul național de informare și promovare a patrimoniului cultural, Institutul Național al Patrimoniului și Academia Română – Filiala Iași, 23 iunie 2021 (Ioana Baskerville).
10. Serie de ateliere de informare (17, 18, 28, 29 iunie și 9 septembrie) în cadrul proiectului-pilot UNESCOmunitate, realizat de Departamentul de Etnologie sub patronajul Centrului Regional pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial în Sud-Estul Europei sub auspiciile UNESCO din Sofia (Ioana Baskerville).

11. Colocviul național *Patrimoniul cultural imaterial românesc recunoscut de UNESCO: statutul actual și soluții pentru viitor*, organizat de Ministerul Culturii și Centrul Național de informare și promovare a patrimoniului cultural, 18 octombrie 2021 (Ioana Baskerville).
12. Conferința *Coasem și descoasem semne și semnificații. Cămașa feminină în patrimoniul cultural românesc din zona Moldovei*, organizat de Institutul Național al Patrimoniului (prin proiectul „In-Herit. Centrul Național de Informare și Promovare a Patrimoniului Cultural”), Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași și Academia Română – Filiala Iași, 22-23 septembrie 2021 (Ioana Baskerville).

5. Reviste de specialitate editate de institut:

1. „**Anuar de Lingvistică și Istorie Literară**” (redacția: Stelian Dumistrăcel, Remus Zăstroiu, Doina Hreapcă, Daniela Butnaru, Gabriela Haja, Luminița Botoșineanu, Ioana Repciuc), revistă cotate B de CNCS (<http://alil.academiaromana-is.ro/>).
2. „**Philologica Jassyensia**” (redacția: Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Luminița Botoșineanu, Șerban Axinte, Marius-Radu Clim, Elena Tamba), indexată, din 2017, în Clarivate Analytics (fosta Thomson Reuters) – Emerging Sources Citation Index (ESCI) (<http://mjl.clarivate.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=EX&Full=Philologica%20Jassyensia>)
3. „**Buletinul Institutului de Filologie Română «A. Philippide»**” (redacția: Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Elena Tamba) (<http://www.philippide.ro/pages/arhiva.html>).

CAPITOLUL III. PROPUNERI:

Propunem ca, în grila de evaluare a activității de cercetare din institutele cu profil umanist, să intre și publicarea (în format bază de date/ în format electronic) on-line, pe site-urile Academiei Române, a operelor reprezentative pentru Academia Română, de tipul: dicționare, tratate, studii de interes național etc.

Prezența acestor lucrări în mediul on-line, cu interfețe de acces pentru specialiști ca și pentru publicul larg, poate asigura o creștere semnificativă a vizibilității activității de cercetare din Academia Română.

Director,

Prof. univ. dr. Bogdan Crețu

Întocmit,
CS I dr. Gabriela Haja
Secretar științific, cu delegație